

CHANGES IN THE REGULATIONS CONCERNED WITH WATER RESCUE IN THE NATIONAL FIRE SERVICE**ZMIANY W PRZEPISACH W ZAKRESIE RATOWNICTWA WODNEGO W PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ**Paweł Dyba ¹⁾, Piotr Siermontowski ²⁾¹⁾ Regional Headquarters of the State Fire Service in Krakow, Poland¹⁾ Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie²⁾ Maritime & Hyperbaric Medicine Department Military Medical Institute in Gdynia, Poland²⁾ Zakład Medycyny Morskiej i Hiperbarycznej Wojskowy Instytut Medyczny w Gdyni

ARTICLE INFO

Journal: PolHypRes 2013 Vol. 45 Issue 4 pp. 95 – 108**ISSN:** 1734-7009**eISSN:** 2084-0535**DOI:** [HTTP://DX.DOI.ORG/10.13006/PHR.45.7](http://dx.doi.org/10.13006/PHR.45.7)

Pages: 14, figures: 0, tables: 0.

page www of the periodical: www.phr.net.pl

ABSTRACT

(in English)

The article discusses problems resulting from changes in the regulation of activities of the National Fire Service within water rescue. Moreover it concerns the standards of rescue activities on primary and specialist levels as well as the readiness of the fire services with regard to the operational scope and health qualification procedures.

Keywords/Słowa kluczowe:*(in English):* water rescue, national emergency and fire system, legislation.*(in Polish):* ratownictwo wodne, krajowy system ratowniczo-gaśniczy, legislacja.**Polish-English bilingual publication****Publisher**

Polish Hyperbaric Medicine and Technology Society

(in Polish)

Artykuł porusza problemy wynikające ze zmian w przepisach regulujących działanie Państwowej Straży Pożarnej w obszarze ratownictwa wodnego, dotyczy standardów działań ratowniczych na poziomie podstawowym i specjalistycznym oraz przygotowania służb w zakresie operacyjnym oraz kwalifikacji zdrowotnej.

ИЗМЕНЕНИЯ В ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВЕ В ОБЛАСТИ ВОДНО-СПАСАТЕЛЬНОЙ СЛУЖБЫ О ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЖАРНОЙ ОХРАНЕ

В статье рассматриваются проблемы, связанные с изменениями в правилах, регулирующих деятельность Государственной службы пожарной охраны в сфере водного спасения, которые касаются стандартов спасательных операций на уровне начальных и специальных услуг, а также подготовки служб в рабочем диапазоне и квалификации здоровья.

Ключевые слова: водно-спасательная служба, национальная система пожаротушения, законодательство.

WSTĘP

Po około trzech latach pracy Zespołu Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej ds. Ratownictwa Wodnego Ratownictwa Wodnego, w lipcu 2013 roku Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej wprowadził w życie „Zasady Ratownictwa Wodnego W Krajowym Systemie Ratowniczo Gaśniczym” [1]. Zasady normalizują działania ratownictwa wodnego w strukturach Państwowej Straży Pożarnej oraz podmiotów Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego (KSRG) i regulują wiele kwestii związanych z jego organizacją na terenie kraju w zakresie podstawowym oraz specjalistycznym.

Zasady informują o:

1. Zadaniach PSP w zakresie wypełniania roli organizatora KSRG w ratownictwie wodnym.
2. Ogólnych zasadach bezpieczeństwa podczas organizowania prac podwodnych w zakresie ratownictwa wodnego.
3. Kryteriach niezbędnych do wypełnienia w zakresie włączenia jednostki ochrony przeciwpożarowej realizującej ratownictwo wodne, do KSRG.
4. Współpracy międzynarodowej i transgranicznej w zakresie ratownictwa wodnego.
5. Zadaniach Zespołu Komendanta Głównego PSP ds. Ratownictwa Wodnego.
6. Zadaniach Wojewódzkiego Koordynatora PSP ds. Ratownictwa Wodnego.

Idea która kierowała pracami nad zasadami wzięła się z potrzeby zorganizowania sprawnego ratownictwa na akwenach, realizowanego przez służby podległe i nadzorowane przez Komendanta Głównego PSP w oparciu o jednostki ratowniczo gaśnicze PSP, jednostki OSP i ZSP, realizujące już zadania na akwenach oraz pozostałe jednostki rozmieszczone w rejonach gdzie występują akweny i dochodzi, czy może dojść do zdarzeń wymagających wyspecjalizowanej pomocy.

Zasady informują o podziale ratownictwa wodnego na poziomy:

1. Podstawowy, obejmujący czynności ratownicze wykonywane na powierzchni akwenu, przez wszystkie podmioty KSRG, a także przez inne podmioty ratownicze według posiadanych możliwości organizacyjno – sprzętowych i wyszkolenia, w systemie całodobowym i całorocznym.

2. Specjalistyczny, realizowany przez specjalistyczne grupy ratownictwa wodno – nurkowego Państwowej Straży Pożarnej i innych podmiotów KSRG będących jednostkami ochrony przeciwpożarowej, których wyposażenie i wyszkolenie ratowników pozwala realizować w systemie całodobowym i całorocznym podstawowe i specjalistyczne czynności ratownicze na powierzchni akwenu, a także w toni lub na dnie akwenu.

Ponieważ celem nadrzędnym porządkującym ratownictwo wodne jest przygotowanie jednostek do najbardziej sprawnego i efektywnego działania podczas realizowania zadań na zbiornikach, ciekach i obszarach wodnych na terenie kraju, w tym objętych powodzią lub zalaniem, a także na obszarach zalodzonych, w zasadach zawarte są rozwiązania standaryzujące działania ratownicze wykonywane na akwenach. Zalecenia obejmują standaryzację działań z zakresu ratownictwa medycznego, chemicznego, technicznego, wysokościowego lub gaszenia pożarów, przy uwzględnieniu rodzaju i wielkości nagłego zagrożenia, specyfiki akwenu oraz posiadanego wyposażenia i wyszkolenia. Realizacja działań ratowniczych na akwenach może stanowić również wstęp do uruchomienia działań humanitarnych.

STANDARD GOTOWOŚCI – POZIOM PODSTAWOWY

Proces organizacji ratownictwa wodnego w zakresie podstawowym został poprzedzony analizą zagrożeń w obszarach chronionych, o której mowa w rozporządzeniu ministra właściwego dla spraw wewnętrznych i administracji z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji KSRG, uwzględniającą specyfikę obszarów wodnych [2], w szczególności:

- wód szybko płynących lub rzek górskich,
- jezior, rzek i kanałów,

INTRODUCTION

After nearly three years of working with the Water Rescue Team, in July 2013, the Fire Chief of the National Fire Service implemented the so-called "Water Rescue Principles for the National Emergency and Fire System" [1]. The principles standardise water rescue activities in the structures of the National Fire Service (NFS) and the units of the National Emergency and Fire System (NEFS) and regulate numerous issues related to its organisation throughout the whole country within both the primary and specialist scope. The principles set out:

The task of the NFS as the NEFS's organiser of water rescue operations.

1. General safety principles in the organisation of underwater works within water rescue operations.
2. The necessary criteria for the inclusion of a fire protection unit carrying out water rescue tasks with the NEFS.
3. International and transborder cooperation within water rescue.
4. The tasks of the Chief of NFS within the Water Rescue Team.
5. The tasks of the Regional NFS Coordinator in matters regarding Water Rescue operations.

The idea directing the works on the above principles originated from the need to be able to organise efficient rescue operations on various bodies of water by services subordinate to, and under the supervision of, the NFS Fire Chief - based on the Fire and Rescue Units of the NFS, the units of the Voluntary Fire Service and other Fire Services already realising such tasks as well as other units located in regions with various bodies of water and therefore with an increased probability of incidents requiring specialised assistance.

The said principles divide water rescue into the following categories:

- 1. Primary**, encompassing rescue activities performed on the surface by all the NEFS units, as well as other rescue units according to their potential regarding organisation, equipment and training, 24 hours a day 365 days a year.
- 2. Specialist**, implemented by specialist water-diving rescue teams of the National Fire Service and other fire protection units of the NEFS whose equipment and training allow for the carrying out of basic and specialist rescue activities 24 hours a day 365 days a year, both on the surface, at depth and at the bottom of a body of water.

Since the main objective concerned with the arrangement of water rescue consists in the preparation of units for more efficient performance in task implementation on various reservoirs, watercourses and areas of water in the territory of Poland, including those affected by floods and icing, the principles provide solutions standardising rescue operations to be carried out on bodies of water. The recommendations encompass standardisation of activities within medical, chemical, technical, high altitude rescue or fire extinction with consideration of the type and size of any sudden threat, characteristics of a body of water and the available equipment and training. The implementation of rescue operations on water may constitute an introduction to the activation of humanitarian actions.

STANDARD OF READINESS - PRIMARY LEVEL

The process of organisation of water rescue within the primary scope was preceded with a hazard analysis in protected areas as mentioned in the regulation of the Minister of Internal Affairs and Administration as of 18 February 2011 regarding detailed principles of the NEFS organisation with consideration of the specificity of water areas [2], and in particular:

- fast flowing waters or mountain rivers,
- lakes, rivers and channels,
- industrial reservoirs,
- areas at risk of flood,
- ice-covered areas.

- zbiorników przemysłowych,
- obszarów objętych ryzykiem powodzi,
- obszarów zalodzonych.

W działaniach ratowniczych na akwenach w zakresie podstawowym KSRG kieruje się następującymi zasadami:

Gotowość w zakresie dyspozycyjności:

- czas alarmowania i dysponowanie – niezwłoczny,
- czas dojazdu na miejsce zdarzenia - jak najszybciej, zobligowana do interwencji jest każda JRG PSP i OSP w KSRG spełniająca standard gotowości operacyjnej i posiadająca w obszarze chronionym akweny,
- skład zespołu ratowniczego i kwalifikacje ratowników stanowią: w pierwszej kolejności wydzielone siły JRG PSP i jednostek OSP, a docelowo wszyscy strażacy PSP na zmianie służbowej oraz pełniący dyżury wyznaczeni strażacy OSP.

Gotowość w zakresie wymagań kwalifikacyjnych:

- przyjęcie kandydata do służby w PSP powinno uwzględniać sprawdzenie jego umiejętności pływania,
- każdy strażak PSP przewidziany do realizacji zadań ratowniczych powinien nabyć w ramach szkoleń kwalifikacyjnych i doskonalenia zawodowego umiejętności w zakresie ratownictwa wodnego i powodziowego,
- strażacy PSP deklarujący udział w działaniach ratowniczych, którzy nie mieli możliwości pozyskania w ramach szkoleń kwalifikacyjnych i doskonalenia zawodowego umiejętności w zakresie ratownictwa wodnego i powodziowego, winni je pozyskać w ramach szkolenia uzupełniającego,
- członkowie jednostek OSP deklarujący udział w działaniach ratowniczych na akwenach, powinni nabyć w ramach systemu specjalistycznego szkolenia członków OSP biorących bezpośredni udział w działaniach ratowniczych umiejętności w zakresie podstawowym.

W zakresie podstawowym jednostki realizują zadania związane z ratowaniem życia i zdrowia na obszarach wodnych, niesieniem pomocy tonącym, poszkodowanym w wypadkach komunikacyjnych (nagłych zdarzeniach) na wodzie, ludziom znajdującym się w przerębli lodowej, pod lodem lub na lodzie (krze).

STANDARD GOTOWOŚCI – POZIOM SPECJALISTYCZNY

W działaniach ratowniczych na akwenach w zakresie specjalistycznym KSRG kieruje się następującymi zasadami:

Gotowość Specjalistycznych Grup Ratownictwa Wodno-Nurkowego (SGRW-N) Wojewódzkiego Odwołu Operacyjnego:

- czas alarmowania i dysponowania – niezwłocznie,
- czas dotarcia do miejsca zdarzenia – jak najszybciej transportem kołowym, lotniczym lub (i) wodnym, jednak nie dłużej niż 90 minut w obszarze chronionym,
- zdolność do realizowania działań ratowniczych co najmniej z zakresu ratowania życia i zdrowia oraz działań poszukiwawczych.

Gotowość SGRW-N Centralnego Odwołu Operacyjnego:

- czas alarmowania - czas dysponowania grupy do 60 min.,
- czas dojazdu do miejsca zdarzenia – wg możliwości, jednak nie dłuższy niż 120 min. od wyjazdu grupy z miejsca koncentracji sił i środków,
- zdolność do realizowania działań ratowniczych z zakresu:
  - ratowania życia i zdrowia,
  - przyrządowych technik poszukiwawczych,
  - ratownictwa technicznego,
  - ratownictwa chemicznego i ekologicznego z technik podstawowych.

In rescue operations conducted on bodies of water within the primary scope, the NEFS is required to follow the principles specified below:

Readiness with regard to availability:

- alert time and administration - immediate,
- arrival time at the scene - as soon as possible, any unit meeting operational readiness standards and situated in an area including bodies of water is obliged to intervene,
- rescue team composition and rescuers' qualifications: in the first row – the designated forces of the National Fire Service and Voluntary Units, and in prospect all the NFS firemen currently being on duty and Voluntary firemen being on on-call duty.

Readiness with regard to qualification requirements:

- candidate admission for the NFS should involve a test of swimming ability,
- qualification and professional development training of each NFS fireman assigned to rescue task implementation should encompass the skills involved in water and flood rescue activities,
- the NFS firemen who declare their will to participate in rescue operations without previous possibility to obtain the necessary skills involved in water and flood rescue activities in the course of the qualification and professional development training should be properly instructed through complementary training,
- the members of the Voluntary Fire Service declaring their will to participate in rescue operations on bodies of water, should obtain primary rescue skills within specialist training of the VFS members.

The primary scope involves activities connected with the protection of life and health on the areas of water, provision of assistance to the drowning or those injured during water transportation (sudden incidents), or people in air holes, under the ice or on ice (ice floe).

READINESS STANDARD - SPECIALIST LEVEL

In rescue operations conducted on bodies of water within the specialist scope, the NEFS is required to follow the principles specified below:

Readiness of Specialist Water-Diving Rescue Teams (SW-DRT) of the Regional Operational Reserve:

- alert time and administration – immediate,
- arrival at the scene - as soon as possible via vehicular, water or (and) air transport, however not longer than 90 minutes in the protected area,
- capability of performing search and rescue operations with regard to the protection of life and health.

Readiness of SW-DRT of the Central Operational Reserve:

- alert time and group administration time up to 60 min,
- arrival time at the scene - as possible, however not longer than 120 min from the group's departure from the place of concentration of means and forces,
- capability to implement rescue activities including:
  - protection of life and health,
  - equipment-based search techniques,
  - technical rescue,
  - chemical and ecological rescue within basic techniques.

Działania specjalistyczne realizują SGRWN na trzech poziomach gotowości operacyjnej:
Poziom A - 2 ratowników (2 o kwalifikacjach co najmniej młodszego nurka).
Poziom B - 3 ratowników (2 o kwalifikacjach co najmniej młodszego nurka i 1 z uprawnieniami kierującego pracami podwodnymi).
Poziom C - 5 ratowników (2 o kwalifikacjach co najmniej młodszego nurka, 2 o kwalifikacjach co najmniej nurka i 1 z uprawnieniami kierującego pracami podwodnymi).

ALARMOWANIE

Alarmowanie SGRW-N poziomu A odbywa się niezwłocznie, jednostki zaalarmowane muszą osiągnąć zdolność do podjęcia działań ratowniczych w maksymalnie w czasie:

- 45 min dla powiatów wysokiego poziomu zagrożenia,
- 90 min dla powiatów średniego poziomu zagrożenia,
- 120 min dla powiatów niskiego poziomu zagrożenia.

Zadania wykonywane przez jednostki specjalistyczne poziomu A polegają na bardzo szybkim dotarciu do poszkodowanego i udzielenie mu niezbędnej pomocy, często są to działania ratujące zagrożone życie ludzkie wykonywane z odstępniem od zasad bezpieczeństwa.

Warto tutaj podkreślić że zastępy ratownicze muszą być tak zorganizowane aby wyjazd do interwencji nastąpił natychmiastowo, natomiast wejście do działań nastąpiło w ustalonym w zasadach maksymalnym czasie wynikającym z możliwości dotarcia zastępów ratowniczych do miejsca zdarzenia.

Alarmowanie jednostek poziomu B odbywa się również niezwłocznie, jednostki zaalarmowane osiągają zdolność do podjęcia działań ratowniczych w maksymalnie w czasie:

- 90 min dla powiatów wysokiego poziomu zagrożenia ,
- 120 min dla powiatów średniego poziomu zagrożenia,
- 120 min dla powiatów niskiego poziomu zagrożenia.

SGRW-N poziomu B wykonują zadania określone dla ratownictwa wodnego w zakresie specjalistycznym poziomu gotowości A, a także wspierają działania SGRW-N poziomu gotowości A. Dodatkowo wykonują samodzielnie działania z zakresu ratownictwa technicznego, związanego z ratowaniem środowiska wodnego oraz przystępują do krótkotrwałych działań poszukiwawczych we współdziałaniu z innymi podmiotami.

Alarmowanie SGRW-N poziomu C odbywa się w czasie nie dłuższym niż 60 minut, przy czym zdolność do podjęcia działań dla powiatów na każdym poziomie zagrożenia wynosi 180 minut. Zadania dla SGRW-N poziomu C są bardzo zróżnicowane, grupy te wykonują zadania określone dla ratownictwa wodnego w zakresie specjalistycznym poziomu gotowości A i B i wspierają ich działania ale również zajmują się ratowaniem mienia i środowiska wodnego poprzez stosowanie technik i czynności ratowniczych z zakresu ratownictwa technicznego i chemicznego prowadzonych pod wodą, w tym w wodach skażonych lub na obszarach objętych powodzią. Grupy te zajmują się wydobywaniem obiektów z dna, jeśli mogą one powodować zagrożenie dla życia zdrowia ludzkiego oraz dla środowiska wodnego a także wykonywaniem działań poszukiwawczych we współdziałaniu z innymi podmiotami, w tym z wykorzystaniem podwodnych technik przyrządowych, w zależności od możliwości sprzętowych i głębokości akwenu.

Wprowadzenie poziomów gotowości operacyjnej dla SGRW-N PSP spowodowało konieczność zmiany w programach szkolenia dla nurków realizujących ratownicze prace podwodne, nie powoduje jednak żadnych różnic w wyszkoleniu na tym samym poziomie kwalifikacji np. „...mł. nurek poziomu A...” albo „...mł. nurek poziomu C...”. Zmiany te wymuszają również konieczność wprowadzenia nowej jakości szkolenia na poligonach podwodnych realizujących szkolenia dla potrzeb PSP oraz KSRG.

Specialist operations are implemented by SW-DRT on three operational readiness levels:
Level A - 2 rescuers (2 with minimum qualifications of a junior diver),
Level B - 3 rescuers (2 with minimum qualifications of a junior diver and 1 with the license of a head of underwater works),
Level C - 5 rescuers (2 with minimum qualifications of a junior diver, 2 with minimum qualifications of a diver and 1 with the license of a head of underwater works).

ALERTING

SW-DRT Level A alerts are carried out immediately, the alerted units are required to be ready to undertake rescue activities within the maximum time of:

- 45 min for regions of high threat level,
- 90 min for regions of medium threat level,
- 120 min for regions of low threat level.

The tasks executed by level A specialist units consist of obtaining very quick access to the victims and providing them with the necessary assistance; commonly they involve activities aimed at rescuing human life with disregard to the safety rules.

It is worth noting that rescue teams must be organised in such a way as to enable immediate departure to an incident, whereas the implementation of rescue activities should be commenced within the maximum time as specified in the principles with regard to the potential of the rescue team to access the place of incident.

SW-DRT Level B alerts are also carried out immediately, the alerted units are required to be ready to undertake rescue activities within the maximum time of:

- 90 min for regions of high threat level,
- 120 min for regions of medium threat level,
- 120 min for regions of low threat level.

Level B SW-DRT execute the tasks determined for water rescue within the specialist scope of level A readiness, and moreover support the activities of Level A SW-DRT. Additionally they independently execute the tasks of technical rescue connected to protection in an aquatic environment and are involved in short-term search operations in cooperation with other units.

SW-DRT Level C alerts are also carried out in a time not exceeding 60 min, whereas the capability to undertake activities in regions of all threat levels amounts to 180 min. The tasks of level C SW-DRT are highly diversified, including the tasks specified for water rescue within the specialist scope of level A and B readiness and supporting activities, accompanied with the rescue of property in an aquatic environment through the implementation of techniques and rescue activities of technical and chemical rescue under water, including contaminated water or flooded areas. These groups are also involved in the extraction of objects from the bottom if they pose a threat to human life and aquatic environments and also in search operations in cooperation with other units, including the use of underwater techniques depending on equipment possibilities and the depth of a given body of water.

The introduction of operational readiness levels for the SW-DRTs of the NFS resulted in the necessity to introduce modifications in the training programmes for divers performing underwater rescue works, however, it did not result in any changes in training on the same qualification level, e.g. "... level A jr. diver..." or "...level C jr. diver...". The said changes also impose the necessity to introduce a new quality of underwater training for the NFS and NEFS.

ORGANIZACJA RATOWNICTWA WODNEGO

Ratownictwo na akwenach w KSRG organizuje właściwy terytorialnie Komendant Powiatowy lub Miejski PSP, we współpracy z WOPR, a także z innymi podmiotami ratowniczymi i służbami zobowiązanymi do prowadzenia działań ratowniczych na akwenach.

Komendant Wojewódzki PSP organizuje w KSRG specjalistyczne grupy wodno-nurkowe oraz wprowadza rozwiązania umożliwiające udział podmiotów KSRG w procesie organizowania szkoleń, ćwiczeń i innych form doskonalenia zawodowego. Organizowanie i prowadzenie innych, niż ratownicze działań mających na celu wykonanie określonych zadań w ramach likwidacji skutków miejscowych zagrożeń na akwenach, nie wymaga stosowania trybu pilnego (natychmiastowego) oraz nie należy do katalogu standardowych obowiązków podmiotów ratowniczych tworzących KSRG.

BADANIA DLA FUNKCJONARIUSZY WYKONUJĄCYCH PRACE PODWODNE

Od wielu lat istotnym problemem jest kwalifikacja zdrowotna nurków – funkcjonariuszy PSP, ale również innych służb mundurowych podległych ministrowi właściwemu dla spraw wewnętrznych. Żadne z dotychczas wydanych Rozporządzeń nie normowało wymagań zdrowotnych jakie muszą spełniać nurkowie – funkcjonariusze MSW i, do niedawna, nie wydzielało nurków jako odrębnej grupy dyspenseryjnej spośród funkcjonariuszy. Jedynie miejsce badań było zawsze ściśle określone; były to placówki służby zdrowia, dla których organem założycielskim był minister właściwy dla spraw wewnętrznych [3]. Dopiero przed rokiem ujrzały światło dzienne dwa Rozporządzenia ministra właściwego dla spraw wewnętrznych, wywołujące sporo zamieszania wśród nurków PSP, które co prawda powtarzają zasadę miejsca wykonywania badań kwalifikacyjnych określoną we wcześniejszych Rozporządzeniach, ale wskazują też nurków jako osobną grupę dyspenseryjną i określają kwalifikacje lekarzy prowadzących badania. Dotychczasowy brak określenia kwalifikacji lekarzy wykonujących badania, trwający nadal brak wytycznych co do zasad kwalifikacji zdrowotnej, a szczególnie ignorowanie zaleceń co do miejsca prowadzenia badań powoduje niestety daleko idącą dowolność w realizacji orzecznictwa lekarskiego w tym względzie, a i również czasowe wyeliminowanie całych grup wodno-nurkowych z uwagi na przeciągającą się kwalifikację zdrowotną.

Orzecznictwo lekarskie nurków MSW wykonuje się w oparciu o powyższe, a także [4]:

- badania o zdolności do służby na zajmowanym stanowisku specjalistycznym, wykonywane przez: Poradnie Badań Profilaktycznych, Poradnie Medycyny Pracy MSW,
- badania o przydatności psychicznej i fizycznej kandydata lub funkcjonariusza do pełnienia służby,
- Komisje Lekarskie MSW.

Ustawa o wykonywaniu prac podwodnych z 17 października 2003 r. [5] w artykule 1 punkt 3 stwierdza że: przepisów ustawy nie stosuje się do: jednostek organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej i Ministra właściwego do spraw wewnętrznych z zastrzeżeniem art. 8 ust. 6 i 7, art. 23 ust. 3-7 i art. 28.

Przepis wykonawczy do ustawy, jakim jest Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie warunków zdrowotnych wykonywania prac podwodnych [6] z dnia 17 września 2007 i jego nowelizacja z 11 lutego 2011 [7] nie dotyczy zatem nurków MSW.

Badania funkcjonariuszy PSP i Policji wykonujących prace podwodne odbywają się na podstawie:

- Ustawy z 17.10.2003 r. o wykonywaniu prac podwodnych.
- Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 25.05.2004r. w sprawie wykonywania prac podwodnych w jednostkach podległych i nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych [8].

WATER RESCUE ORGANISATION

Within the NEFS, water rescue is arranged by the proper Regional Fire Chief or Municipal Fire Chief of the NFS in Liaison with the Water Rescue Team (WOPR) as well as other rescue units and services obliged to conduct water rescue actions.

The Fire Chief of the NFS appoints, within the NEFS, specialised water-diving groups and introduces solutions enabling the NEFS units to suitably divide the processes of organisation of trainings, exercises and other forms of professional improvement. Organisation and supervision of other activities aimed at the execution of particular tasks and liquidation of the effects of a threat in local bodies of water does not require application of an urgent mode (immediate) nor is it included in the catalogue of standard duties of the rescue units of the NEFS.

MEDICAL EXAMINATIONS OF OFFICERS PERFORMING UNDERWATER WORKS

The health standard of divers among the NFS officers and other uniformed services subject to the minister in charge of internal affairs is an issue which has been debated for many years. None of the regulations issued thus far provided proper standardisation of the health requirements for divers – the officers of the Ministry of Foreign Affairs (MSW) and until recently the existing legislation did not assume a separate division for officer-divers as a group requiring special health care needs. The only defined aspect concerned the place of obtaining the medical qualification, i.e. health care institutions established by the minister in charge of internal affairs [3]. Only as late as last year, two regulations by the minister in charge of internal affairs were passed, causing a great deal of confusion among the NFS divers. Their provisions repeated the rule regarding where the qualifying medical could be obtained, as specified in previous regulations; however, they also introduced treatment of divers as a separate group with special health care requirements and defined the qualifications of doctors performing such exams.

The fact of a previous lack of detailed specification of the qualifications of doctors performing medical examinations, an ongoing lack of guidelines regarding the principles of health qualification, and, in particular, the lack of observance of recommendations concerned where the qualifying medical could be carried out, unfortunately resulted in a great randomness in the implementation of certification procedures and elimination of entire diving and water rescue groups due to protracted health qualification.

Medical certification of the divers of the Polish Ministry of Internal Affairs (MSW) is carried out on the basis of the above principles and moreover of the following [4]:

- examination determining fitness for duty on a specialist position performed by:
- Prophylactic Examinations Clinic, Occupational Health Centres of the Ministry of Internal Affairs (MSW),
- examinations on psychological and physical fitness of candidates for service or officers, Medical Commissions of the Ministry of Internal Affairs (MSW).

The Act on performance of underwater works of 17 October 2003 [5] in article 1, pt. 3 states that: the principles stipulated in the act do not apply to: organisational units subordinate to or supervised by the Minister of National Defence and Minister in charge of foreign affairs with the reservation of art. 8 sec. 6&7, art. 23, sec. 3 -7 and art. 28.

Thus the secondary legislation to the said act in the form of the Regulation of the Minister of Health regarding health conditions in the performance of underwater works [6] as of 17 September 2007 and its amendment of 11 February 2011 [7] do not concern divers of the Ministry of Internal Affairs.

The medical qualification of the officers of the NFS and the Police Department performing underwater works is carried out in accordance with the following legislature:

- Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 05.01.2012 r. w sprawie zadań służby medycyny pracy [9].
- Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 05.01.2012 r. w sprawie służby medycyny pracy [3].

Rozporządzenie w sprawie wykonywania prac podwodnych w jednostkach podległych i nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych wskazuje że: „Kwalifikacje nurka może uzyskać osoba, która posiada zaświadczenie wydane przez ośrodki Medycyny Pracy” tj. poradnie medycyny pracy.

Rozporządzenie w sprawie służby medycyny pracy informuje natomiast że: zadania odpowiednie do zadań służby medycyny pracy wykonują jednostki organizacyjne podmiotów leczniczych utworzonych i nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, zwanego dalej "Ministrem" (§ 1. 1.), jednostkami organizacyjnymi, o których mowa są:

- poradnie badań profilaktycznych, które są jednostkami podstawowymi,
- poradnie medycyny pracy, które wykonują zadania określone w ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy [10] dla wojewódzkiego ośrodka medycyny pracy zwane dalej „jednostkami służby medycyny pracy”.

Do wykonywania zadań służby medycyny pracy uprawnieni są lekarze, którzy posiadają specjalizację w jednej z dziedzin: medycyna pracy, medycyna przemysłowa, medycyna morska i tropikalna, medycyna kolejowa, medycyna transportu, medycyna lotnicza lub higiena pracy (§ 2. 1).

Badania profilaktyczne funkcjonariuszy pełniących służbę i pracowników wykonujących pracę w warunkach tropikalnych, morskich i podwodnych oraz funkcjonariuszy i pracowników wyjeżdżających do służby lub pracy albo powracających ze służby lub pracy w warunkach tropikalnych, mogą przeprowadzać lekarze, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 1-3, po odbyciu odpowiedniego przeszkolenia w Międzywydziałowym Instytucie Medycyny Morskiej i Tropikalnej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego lub Instytucie Medycyny Morskiej i Tropikalnej Wojskowego Instytutu Medycznego (§ 4.) Należy w tym miejscu dodać, że obie wymienione w Rozporządzeniu jednostki naukowe ulegają ciągłej reorganizacji i np. Instytut Medycyny Morskiej i Tropikalnej WIM obecnie nazywa się Zakład Medycyny Morskiej i Hiperbarycznej Wojskowego Instytutu Medycznego.

Z istniejących przepisów jednoznacznie wynika, że badania dla nurków MSW powinny być realizowane w przychodniach badań profilaktycznych lub medycyny pracy utworzonych bądź nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych, przez lekarzy posiadających kwalifikacje i uprawnionych w myśl Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5.01.2012 r. w sprawie służby medycyny pracy.

Ze względu na specyfikę wykonywanych zadań, zdecydowanie bliższą nurkowaniom dla celów militarnych, niż komercyjnym nurkowaniem roboczym, brak określenia wymagań zdrowotnych jakie powinien spełniać nurek MSW stanowi istotny problem dla orzeczników i jest przyczyną znacznej dowolności. Badania prowadzone w Przychodniach Medycyny Pracy MSW na ogół nie odbiegają od badań realizowanych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie warunków zdrowotnych wykonywania prac podwodnych, może poza tym, że nurkowie po 45 roku życia zamiast dwa razy, badać się będą tylko raz w roku. Jedynie nieliczni lekarze, najczęściej byli lub pozostający w służbie lekarze wojskowi, znający specyfikę wykonywania zadań pod wodą przez nurków MSW widzą nieprzystawanie wymagań zdrowotnych dla nurków komercyjnych do nurkowań „bezpieczeństwa publicznego” jak określone jest to w Kanadzie.

Pozytywem pojawienia się dwóch wyżej wymienionych rozporządzeń i wdrożenia ich w życie np. przez organa kadrowe jest zauważenie faktu iż Gdański Uniwersytet Medyczny i wchodzące w jego skład Uniwersyteckie Centrum Medycyny Morskiej i Tropikalnej, które nie jest utworzone ani też nadzorowane przez Ministra Spraw Wewnętrznych a w którym tak chętnie „badają” się nurkowie PSP, nie ma delegacji do przeprowadzania badań okresowych nurków MSW, co z kolei powoduje określone skutki prawne dla funkcjonariuszy i komend delegujących; mimo wykonanych badań, z powodu wady prawnej, nurkowie ci badań de facto nie posiadają.

- Act of 17/10/2003 on the performance of underwater works.
- Regulation of the Minister of Internal Affairs and Administration of 25/05/2004 on the performance of underwater works in the organisational units subordinate to or supervised by the minister in charge of internal affairs [8].
- Regulation of the Minister of Internal Affairs of 05/01/2012 on the tasks of occupational medicine service [9].
- Regulation of the Minister of Internal Affairs of 05/01/2012 on occupational medicine service [3].

The Regulation on the performance of underwater works in units subordinate to and supervised by the minister in charge of internal affairs indicates that: "Diver qualifications may be acquired by the holder of a certification issued by an Industrial Health Centre", i.e. occupational health clinics.

On the other hand, the regulation regarding the occupational medicine service informs that: tasks relevant to the tasks of the occupational medicine service will be performed by organisational units of the health entities established and supervised by the minister in charge of internal affairs, called later on the "Minister". (Sec. 1. 1.), i.e.

- prophylactic examinations clinics, i.e. the primary units,
- occupational medicine clinics performing the tasks defined in the Act of 27 June 1997 on occupational medicine service [10] for regional industrial medicine centres, called later on "industrial medicine service units".

The tasks of the occupational medicine service will be performed by doctors specialised in one of the following areas: occupational medicine, industrial medicine, maritime and tropical medicine, railway medicine, transport medicine, air medicine or occupational health and safety. (Sec. 2. 1).

The prophylactic examinations of officers on duty and workers performing work in tropical, maritime and underwater conditions, as well as officers and workers leaving for service or work or returning from service or work in tropical conditions may be conducted by doctors specified in Sec. 2 par. 1 it. 1-3, with proper training in the Interdepartmental Institute of Maritime and Tropical Medicine of the Medical University in Gdańsk or the Institute of Maritime and Tropical Medicine of the Military Medical Institute (Sec. 4.). In this place we must add that both the academic units specified in the Regulation are subject to constant reorganisation, as for instance, the current name of the Institute of Maritime and Tropical Medicine of the Military Medical Institute is the Institute of Maritime and Hyperbaric Medicine of the Military Medical Institute.

The effective provisions explicitly specify that the examinations of divers of the Ministry of Internal Affairs (MSW) should be conducted in prophylactic examination or occupational medicine clinics established or supervised by the Minister of Internal Affairs by doctors qualified in accordance with the Regulation of the Minister of Internal Affairs as of 05/01/2012 on occupational medicine service.

Due to the specifics of the performed tasks (these being closer to those attributed to military rather than commercial diving) the lack of health requirements to be fulfilled by an MSW diver poses a significant problem for those issuing medical certificates and is the reason for the above mentioned randomness. The examinations performed in the MSW Occupational Medicine Clinics usually do not differ from examinations realised in accordance with the Regulation of the Minister of Health on health conditions for the performance of underwater works, besides perhaps the provision that divers above 45 years of age should be examined once a year instead of twice. Only a small number of doctors, usually former doctors or current military doctors, familiar with the specifics of underwater tasks by MSW divers see how the health requirements for commercial divers do not match those concerned with "public safety" divers, as it is defined in Canada.

WNIOSKI

1. Wraz ze zmianą przepisów dotyczących standardów gotowości operacyjnej służb podległych i nadzorowanych przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej, powinny ulec zmianie programy szkolenia w zakresie specjalistycznym, natomiast w zakresie przygotowania do działań na poziomie podstawowym, programy takie powinny być stworzone od podstaw.
2. Weryfikacja przygotowania służb do działań interwencyjnych na akwenach powinna być nadzorowana przez KG PSP w ramach inspekcji gotowości operacyjnej, które to standardy powinny być utworzone i wdrożone do realizacji.
3. Istnieje pilna potrzeba określenia na drodze Rozporządzenia Ministra właściwego dla Spraw Wewnętrznych warunków zdrowotnych, jaki musi spełniać nurek – funkcjonariusz MSW.

The positive aspect of issuance of both the above regulations, and their implementation by e.g. human resources departments, is an awareness of the fact that the Medical University of Gdańsk with the Academic Centre of Maritime and Tropical Medicine, that were not established by the Minister of Internal Affairs and where the NFS divers often decide to undergo periodic check-ups, are not authorised to conduct examinations on MSW divers, which on the other hand has some particular legal effects for officers and the delegating command. Due to a legal loophole despite having valid medical exams such divers are in fact regarded unfit for service.

CONCLUSIONS

1. The modification of provisions concerning the standards of operational readiness of services subordinate to, and supervised by, the Fire Chief of the National Fire Service, should be introduced alongside changes in the specialist training programme, whereas within primary preparatory training such programmes should be subject to thorough revision.
2. The verification of a preparatory level of service to undertake intervening actions on bodies of water should be supervised by the Fire Chief of the NFS within the inspection of operational readiness, the standards of which should be specified and implemented.
3. There is an urgent need to provide a specification for the health requirements of a diver - an MSW officer via proper Regulation of Minister in charge of Internal Affairs.

BIBLIOGRAPHY

1. "Water Rescue Principles in the National Emergency and Fire System" - General Headquarter of the National Fire Service, Warsaw, July 2013.
2. Regulation of the Minister of Internal Affairs and Administration of 18 February 2011 on detailed principles of organisation of the national rescue and fire protection system - on the basis of Art. 14 Sec. 2 of the Act of 24 August 1991 on fire protection (Journal of Laws of 2009, No. 178, it. 1380, and of 2010, No. 57, it. 353).
3. Regulation of the Minister of Internal Affairs and Administration of 05/01/2012 on industrial medicine - on the basis of Art. 27 Sec. 2 of the Act of 27 June 1997 on fire protection (Journal of Laws of 2004, No. 125, it. 1317 as amended) Journal of Laws of 2012, No. 0, it. 53.
4. Regulation of the Minister of Internal Affairs of 09 July 1991 on the competence and procedures of medical commissions subordinate to the Minister of Internal Affairs (Journal of Laws, No. 79, it. 349 as amended), Regulation of the Minister of Internal Affairs and Administration of 29 September 2005 on the specification of conditions and diseases related to service in the Police forces, Border Guard, Government Protection Bureau and National Fire Service (Journal of Laws No. 206, it. 1723).
5. Act on performance of underwater works of 17 October 2003, Journal of Laws of 2003, No. 199, it. 1936.
6. Regulation by the Minister of Health on the specification of health conditions for the performance of underwater works (Journal of Laws 07.199.1440) of 17 September 2007.
7. Regulation by the Minister of Health of 11 February 2011 modifying the regulation on the specification of health conditions for the performance of underwater works (JL2011.40.11) of 24 February 2011.
8. Regulation of the Minister of Internal Affairs and Administration of 25 May 2004 on the performance of underwater works in the organisational units subordinate to or supervised by a competent minister of internal affairs (JL of 17 June 2004).
9. Regulation of the Minister of Internal Affairs of 05/01/2012 on tasks of industrial medicine service, JL 2012, No. 0, it. 52.
10. Act of 27 June 1997 on industrial medicine service (JL 1997, No. 96, it. 593).

bryg. mgr inż. Paweł Dyba
Komenda Wojewódzka
Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie
Wojewódzki Ośrodek Szkolenia
ul. Zarzecze 106
30-134 Kraków
pdyba@straz.krakow.pl

dr med. Piotr Siermontowski
Zakład Medycyny Morskiej i Hiperbarycznej
Wojskowy Instytut Medyczny.
Konsultant Komendanta Głównego PSP
ds. medycyny nurkowej
81-103 Gdynia 3
ul. Grudzińskiego 4
nurdok@tlen.pl